

Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Nr. 16

2025 m. vasaris

VILNIAUS ORO UOSTE ATIDARYTAS NAUJAS IŠVYKIMO TERMINALAS

Vilniaus oro uoste oficialiai atidarytas naujas keleivių išvykimo terminalas, kurio statyba ir technologinė įranga kainavo daugiau nei 70 mln. eurų. Šis modernus terminalas svariai prisidės prie oro uosto plėtros, padidins keleivių patogumą ir efektyvumą, leisdamas greičiau ir sklandžiau vykdyti registracijos bei saugumo patikros procesus. Jis taip pat suteiks daugiau erdvės keleiviams ir oro linijoms, leisdamas plėtoti naujas paslaugas bei skrydžių galimybes. Be to, šis terminalas taps esminiu infrastruktūros plėtros elementu, siekiant pagerinti oro uosto konkurencingumą regione ir pritraukti daugiau keleivių bei oro linijų. Planuojama, kad naujasis terminalas prisidės prie tvarios aviacijos plėtros, mažindamas energijos sąnaudas ir užtikrindamas efektyvesnį keleivių srautų valdymą. Tikimasi, kad tai padės Vilniaus oro uostui tapti vienu iš moderniausių oro uostų Baltijos regione.

Investicijos ir technologiniai sprendimai

Iš viso į naujo terminalo statybą buvo investuota 50 mln. eurų, o dar 20 mln. eurų skirta bagažo valdymo, aviacijos saugumo ir savitarnos technologinei įrangai. Ši įranga buvo kruopščiai ištestuota dar prieš oficialų atidarymą – sausio pradžioje daugiau nei tūkstantis savanorių dalyvavo realių skrydžių imitacijose, įvertindami naujų sistemų veikimą ir efektyvumą. Testavimo metu buvo išanalizuoti keleivių srautų valdymo aspektai, užtikrintas operacinis patikimumas bei technologijų integracija su esama infrastruktūra. Modernios technologijos leis ne tik pagerinti keleivių aptarnavimą, sumažinti eiles bei padidinti saugumą, bet ir užtikrinti aukštesnę paslaugų kokybę, efektyvesnį darbo organizavimą oro uosto personalui ir optimizuoti bendrą keleivių patirtį naudojantis oro uosto paslaugomis.

Lietuvos oro uostų (LTOU) vadovas Simonas Bartkus pabrėžė, kad naujasis terminalas ne tik suteiks daugiau erdvės, bet ir padės efektyviau organizuoti keleivių srautus bei patobulinti kelionės procesus. Terminalo infrastruktūra sukurta taip, kad atitiktų šiuolaikinius oro uostų standartus ir užtikrintų aukštą paslaugų kokybę. Be to, jis suprojektuotas atsižvelgiant į ateities poreikius, leidžiant lanksčiai plėsti ir tobulinti paslaugas, priklausomai nuo keleivių skaičiaus augimo. Šis terminalas taip pat pasižymi pažangiomis technologijomis, leidžiančiomis automatizuoti daugelį procesų, tokių kaip bagažo tvarkymas, keleivių registracija ir saugumo patikra. Planuojama, kad jau pirmąją veiklos dieną terminalu pasinaudos apie 8 tūkst. keleivių, o ateityje šis skaičius dar labiau didės.

Senosios išvykimo salės pertvarkymas

Ateityje ketinama pertvarkyti ir senąją išvykimo salę, kuri bus pritaikyta keleivių poreikiams –

<https://www.ltou.lt/lt/ziniasklaidai/naujienos-1/atidarytas-naujasis-vilniaus-oro-uosto-isykimo-terminalasindex.php?curid=7594091>

numatoma įrengti papildomas laukimo bei komercines erdves, taip pat modernizuoti esamą infrastruktūrą, siekiant pagerinti keleivių patirtį. Be laukimo zonų plėtros, planuojama įrengti patogesnius keleivių srautų valdymo sprendimus, padidinti sėdimų vietų skaičių bei pagerinti apšvietimą ir navigaciją oro uoste. Tikimasi, kad šios naujos erdvės atsiras po metų, kai bus atlikti būtini patikros ir saugumo darbai bei įdiegti nauji technologiniai sprendimai. Taip pat planuojama integruoti pažangias savitarnos galimybes, tokias kaip biometrinė patikra, išmaniosios registracijos sistemos bei automatizuotos bagažo tvar-

kymo technologijos, kurios ne tik paspartins keleivių judėjimą, bet ir padidins aptarnavimo efektyvumą.

Valdžios atstovų reakcijos ir ateities planai

Seimo pirmininkas Saulius Skvernelis terminalo atidarymo metu pažymėjo, kad ši investicija yra puikus pavyzdys, kaip valstybės įmonė gali efektyviai įgyvendinti stambų infrastruktūros projektą be nacionalinio biudžeto lėšų. Jis taip pat pabrėžė, kad Vilniaus oro uosto modernizacija neturėtų apsiriboti vien naujo terminalo atidarymu – būtina toliau gerinti senųjų pastatų infrastruktūrą ir pritaikyti juos šiuolaikiniams keleivių poreikiams. Be

to, siekiama skatinti oro uosto konkurencingumą, sudarant palankesnes sąlygas naujų oro bendrovių atėjimui į Lietuvos rinką. Papildomai svarstoma apie naujų susisiekimo koridorių atvėrimą tarp Vidurio ir Rytų Europos šalių, plečiant oro uosto maršrutų tinklą ir stiprinant Vilniaus oro uosto, kaip regioninio transporto mazgo, vaidmenį.

Vilniaus oro uosto plėtros vizija

Atidarius naują išvykimo terminalą, oro uosto keleivių pralaidumas padidės dvigubai – nuo 1,2 tūkst. iki 2,4 tūkst. keleivių per valandą. Taip pat bus plečiamos oro uosto paslaugos ir infrastruktūra, siekiant užtikrinti dar didesnę ke-

leivių srautų valdymo efektyvumą. Be to, planuojama diegti išmanesnes technologijas, tokias kaip automatinės registracijos sistemos ir greitesnė saugumo patikra, leidžianti keleiviams taupyti laiką. Lapkritį buvo paskelbtas architektūrinės idėjos konkursas naujo atvykimo terminalo koncepcijai, kurio statybos turėtų būti baigtos iki 2028 metų pabaigos, prisidedant prie Vilniaus oro uosto ilgalaikės modernizacijos planų. Šios plėtros tikslas – ne tik užtikrinti sklandesnes keliones dabartiniams keleiviams, bet ir pasirengti būsimam augimui, integruojant naujas technologijas bei aplinkai draugiškus sprendimus, tokius

kaip mažesnės energijos sąnaudos ir ekologiškesni oro uosto veiklos metodai. Šie pokyčiai rodo, kad Vilniaus oro uostas nuosekliai juda link modernios ir efektyvios transporto infrastruktūros, siekdamas gerinti tiek keleivių patirtį, tiek skrydžių prieinamumą bei prisidėti prie tvarios aviacijos plėtros. Lyginant su kitais Baltijos šalių oro uostais, Vilniaus oro uostas reikšmingai pasistūmėjo infrastruktūros modernizavimo srityje.

Rygos oro uoste artimiausiais metais planuojama didelė plėtra – 2025 m. prasidės naujo terminalo statybos, kurios turėtų būti baigtos iki 2028 m. Šis projektas taip pat apima „RIX Airport City“ kūrimą, kuriame numatyti viešbučiai, biurai ir prekybos vietos.

Talino oro uostas, nors ir nėra paskelbęs plataus masto modernizacijos planų, aktyviai plečia tiesioginių skrydžių kryptis ir didina keleivių srautų valdymo efektyvumą. Be to, Talino oro uostas 2023 m. buvo pripažintas geriausiu Europoje savo kategorijoje (2–5 mln. aptarnautų keleivių) dėl švaros, patogumo ir keleivių pasitenkinimo. 2024 m. pradžioje oro uoste buvo diegiama nauja keleivių saugumo patikros sistema, siekiant padaryti patikrą greitesnę ir patogesnę.

Vilniaus oro uostas šiuo metu yra vienas iš lyderių tarp Baltijos šalių pagal infrastruktūros plėtros tempus, naujų technologijų diegimą bei tvarumo sprendimus, kurie leis užtikrinti dar geresnę keleivių patirtį ir regioninį konkurencingumą.

Kauno oro uoste šiuo metu vykdoma keleivių terminalo plėtra, kurią planuojama užbaigti 2025 metų viduryje. Po rekonstrukcijos terminalo pajėgumai leis aptarnauti iki šešių keleivinių skrydžių per valandą, o metinis keleivių skaičius galės siekti apie 2 milijonus. Be to, planuojama diegti modernias technologijas, tokias kaip savarankiško bagažo atidavimo sistemos ir eilių valdymo sprendimai, siekiant pagerinti keleivių patirtį.

Palangos oro uostas, nors ir nėra paskelbęs plataus masto modernizacijos planų, taip pat siekia gerinti paslaugų kokybę ir didinti keleivių srautų valdymo efektyvumą. 2021 metais buvo atlikta oro uosto rekonstrukcija, kurios metu atnaujinta aerodromo infrastruktūra, siekiant užtikrinti aukščiausius saugumo ir aptarnavimo standartus.

„Europos Pulso“ informacija

Atraskite galimybes ir tapkite pokyčių dalimi!

Ar norite sužinoti, kaip galite prisidėti prie Europos projektų ir pasinaudoti ES finansavimu? Europos Komisijos portalas – tai Jūsų galimybė atrasti naujausias paraiškų teikimo galimybes įvairiose srityse, nuo inovacijų ir mokslinių tyrimų iki kultūros ir aplinkosaugos projektų. Čia galite rasti informaciją apie finansavimą, konkursus ir daug kitų iniciatyvų, kurios padeda kurti tvaresnę ir inovatyvesnę Europą. Nepraleiskite šios progos! Prisijunkite prie šios iniciatyvos ir paverskite savo idėjas realybe.

Skatinkite kūrybiškumą, auginkite savo verslą, atraskite naujas partnerystes ir prisidėkite prie geresnės Europos kūrimo. Nuskauduodami QR kodą jūs pateksite į mūsų svetainę, kur rasite trumpus projektų aprašymus lietuvių kalba. Taip pat kviečiame apsilankyti <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

Ir jei jums reikia pagalbos, mes visada pasirengę padėti! Mūsų komanda gali suteikti išsamią informaciją apie projektus ir padėti užpildyti bei pateikti paraišką. Nežinote, nuo ko pradėti? Susisieki su mumis telefonu +370 699 32830 ar elektroniniu paštu info@europaspulsas.lt ir mes padėsime pasiekti geriausių rezultatų!

Vilnius - 2025 Europos žaliaji sostinė

Autorius BigHead - Mano darbas, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=115739454>

2025 metais Vilnius buvo oficialiai paskelbtas Europos žaliaja sostine, perimdamas šį titulą iš Valensijos, kuri buvo 2024 metų žaliaji sostinė. Šis pripažinimas Vilniui suteiktas už reikšmingus pasiekimus aplinkosaugos srityje, įsipareigojimą mažinti taršą, skatinti tvarų transportą bei aktyvias ekologiškas iniciatyvas, kurios prisideda prie miestiečių gyvenimo kokybės gerinimo. Be šių laimėjimų, Vilnius taip pat išsiskyrė išmaniaisiais miesto sprendimais, kurie optimizuoja energijos suvartojimą, efektyviai valdo miesto žaliosios infrastruktūros plėtrą ir didina visuomenės įsitraukimą į ekologines iniciatyvas.

Šis titulas yra ne tik didelis pasiekimas, bet ir įpareigojimas Vilniui toliau siekti inovacijų, užtikrinti darnią urbanistiką ir sukurti tvarią aplinką ateities kartoms. Miestas planuoja išplėsti ekologiškas transporto priemones, skatinti žiedinės ekonomikos plėtrą ir gerinti oro kokybę, mažinant išmetamą CO2 kiekį. Tai didelis įvertinimas miestui, kuris per pastaruosius metus įgyvendino daugybę tvarumo ir aplinkosaugos projektų, siekdamas tapti viena žaliausių sostinių Europoje ir pavyzdžiu kitoms Europos sostinėms.

Žaliosios iniciatyvos ir miesto plėtra

Vilnius jau seniai garsėja savo žaliomis erdvėmis – parkai ir miškai užima daugiau nei 60 proc. miesto teritorijos. Be to, Vilniuje įgyvendinama daugybė žaliosios infrastruktūros projektų, tokių kaip naujų želdynų plėtra, miesto ekosistemų atkūrimas ir taršos mažinimo strategijos. Siekiama

ne tik išlaikyti esamas žaliosios infrastruktūros zonas, bet ir jas plėsti, kuriant naujas rekreacines erdves ir gerinant miesto ekologinį balansą.

Miestas aktyviai skatina gamtos apsaugą ir tvarią plėtrą, siekdamas užtikrinti geresnę gyvenimo kokybę. Vienas iš prioritetų – inovatyvūs miesto planavimo sprendimai, kurie skatina mažai anglies dioksido išskiriančią urbanistiką ir tvarias gyvenamąsias erdves. Vilnius taip pat didina miesto parkų ir miškų prieinamumą, plečiant žaliąsias jungtis ir takus, kad gyventojai galėtų lengvai pasiekti gamtos erdves.

Tapęs Europos žaliaja sostine, Vilnius dar labiau įsipareigojo vystyti ekologiškus sprendimus, įskaitant klimato kaitos mažinimą, atsparumo oro taršai didinimą ir aplinkosaugos inovacijas. Įgyvendinamos iniciatyvos apima:

- darnaus transporto plėtrą – planuojama didinti viešojo transporto ekologiškumą, plė-

ti dviračių takų tinklą, skatinti pėsčiųjų infrastruktūros vystymą bei diegti išmanius transporto sprendimus, tokius kaip dalijimosi transportu sistemos, elektrinių autobusų parkų plėtra ir skatinimas naudoti mažiau taršius automobilius. Taip pat bus plečiama elektromobilių įkrovimo stotelių infrastruktūra ir vystomos inovatyvios transporto planavimo technologijos, siekiant sumažinti spūstis ir skatinti tvaresnes keliamo alternatyvas;

- atsinaujinančią energetiką – siekiama, kad didžioji dalis miesto energijos būtų gaunama iš atsinaujinančių šaltinių, tokių kaip saulės ir vėjo energija. Taip pat numatoma plėtoti geoterminės energijos panaudojimą, skatinti energijos kaupimo technologijas, didinti energijos tinklų efektyvumą bei diegti inovatyvius sprendimus, kurie optimizuotų miesto energijos vartojimą. Miesto strategijoje numatyta skatinti decentralizuotą energijos gamybą, įtraukiant bendruomenes į vietinės atsinaujinančios energijos kūrimą ir naudojimą;

- atliekų mažinimą ir perdirbimą – Vilnius siekia tapti miestu, kuriame mažinama atliekų generacija, skatinamas jų perdirbimas bei kuriami inovatyvūs sprendimai atliekų rūšiavimui ir perdirbimui. Miesto strategijoje taip pat numatyta mažinti vienkartinio plastiko naudojimą, skatinti žiedinės ekonomikos principus ir efektyvesnį išteklių panaudojimą. Be to, miestas siekia įgyvendinti išmaniąsias atliekų tvarkymo sistemas, kurios leis efektyviau sekti ir optimizuoti atliekų surinkimą, skatins kompostavimo iniciatyvas bei alternatyvių perdirbimo metodų taikymą. Taip pat planuojama įtraukti bendruomenes į atliekų mažinimo kampanijas ir švietimo programas, siekiant sukurti tvarius kasdienes įpročius;

- žaliųjų erdvių plėtrą – numatoma sukurti daugiau viešųjų parkų, rekreacinių zonų, didinti miesto biologinę įvairovę bei atkurti gamtines ekosistemas urbanizuotose teritorijose. Taip pat planuojama plėtoti žaliuosius stogus ir sienas, kurie prisi-

dės prie oro kokybės gerinimo bei miesto mikroklimato reguliavimo, taip skatinant gamtos integraciją į miesto aplinką. Siekiant šių tikslų, Vilnius taip pat įgyvendina projektus, skirtus miesto ekosistemų atkūrimui – nuo natūralių upių vagų atstatymo iki drėgnųjų pievų apsaugos ir urbanizuotų teritorijų pavertimo žaliuojančiomis rekreacinėmis zonomis.

Investicijos ir tarptautinis pripažinimas

Vilniaus miesto savivaldybė aktyviai bendradarbiauja su Europos Sąjunga, siekdama pritraukti investicijas į ekologiškus projektus, tokius kaip viešojo transporto elektrifikacija, miesto energijos vartojimo efektyvumo didinimas bei taršos mažinimo iniciatyvos. Be to, miestas planuoja investuoti į naujos kartos atsinaujinančios energijos šaltinius, siekdamas tapti energetiškai nepriklausomu miestu.

Miestas taip pat dalyvauja tarptautiniuose forumuose ir bendradarbiauja su kitomis Europos žaliosiomis sostinėmis, siekdamas keistis gerąja praktika bei diegti inovatyvius sprendimus, pavyzdžiui, skaitmenines atliekų tvarkymo sistemas ir miesto klimato stebėsenos technologijas. Tapęs žaliaja sostine, Vilnius gauna didesnę tarptautinį pripažinimą, skatinantį tvarų turizmą, naujų darbo vietų kūrimą aplinkosaugos sektoriuje, žaliosios ekonomikos plėtrą ir ekonominį augimą, kartu siekiant darnaus miesto vystymosi tikslų.

Gyventojų įsitraukimas ir bendruomenės iniciatyvos

Viena iš pagrindinių Vilniaus žaliosios sostinės tikslų – įtraukti miestiečius į ekologišką miesto viziją. Įvairūs renginiai, edukacinės programos, savanoriškos iniciatyvos ir bendruomenių projektai skatina gyventojus aktyviai dalyvauti miesto tvarumo kūrimo. Miesto savivaldybė taip pat organizuoja viešas diskusijas, kuriose gyventojai gali teikti siūlymus dėl aplinkosauginių projektų, o verslo ir akademinės bendruomenės yra

kviečiamos bendradarbiauti plėtojant naujoviškus, ekologiškus sprendimus.

Be to, Vilnius skatina tvarumo idėjų sklaidą per įvairius informacinius kanalus, siekiant kuo plačiau įtraukti visuomenę į aplinkosauginius pokyčius. Mieste taip pat numatoma plėsti bendruomenių sodus, skatinti gyventojų įsitraukimą į miesto žaliosios infrastruktūros kūrimą ir suteikti daugiau galimybių praktiniam aplinkosaugos mokymuisi. Vilniaus mokyklos ir universitetai įgyvendina aplinkosaugines edukacijas, rengia konkursus, mokymus ir projektus, siekdami skatinti jaunąją kartą tapti sąmoningais ekologijos ambasadoriais ir aktyviais tvarios ateities kūrėjais.

Vilniaus, kaip žaliajo miesto ateitis

Šis titulas nėra tik prestižas – tai ir įsipareigojimas kurti švaresnę, darnesnę ir ekologiškesnę aplinką ateities kartoms. Vilnius siekia tapti pavyzdžiu kitiems Europos miestams, rodančiu, kaip galima derinti modernią urbanistiką su tvariu gyvenimo būdu. Miesto strategijoje numatyta ilgalaikė tvarios plėtros vizija, orientuota į CO2 emisijų mažinimą, žaliosios energijos plėtrą ir inovatyvių technologijų integravimą, siekiant išlaikyti aukštą gyvenimo kokybę.

Be to, Vilnius skiria ypatingą dėmesį žaliųjų statybų plėtrai ir energijos efektyvumo standartams, skatinamas atsinaujinančių energijos šaltinių integraciją naujuose ir renovuotuose pastatuose. Miestas taip pat siekia sukurti išmanius ekologiškus rajonus, kuriuose tvarumas būtų pagrindinis principas – nuo energijos vartojimo iki transporto ir atliekų tvarkymo sistemų.

Siekiant įtvirtinti lyderystę tarp Europos tvarių miestų, Vilnius planuoja plėtoti gamtos ir miesto aplinkos sinerģiją, įtraukiant pažangias kraštovaizdžio architektūros ir ekosistemų apsaugos praktikas, kurios padės prisitaikyti prie klimato kaitos iššūkių bei užtikrins geresnę gyvenimo kokybę miestiečiams.

„Europos Pulso“ informacija

„Norstat“ duomenimis, Lietuva labiausiai palaiko „Rail Baltica“, ypač dėl karinio mobilumo

Tyrimų agentūra „Norstat“ apklaususi visų trijų Baltijos šalių gyventojus ištyrė, kad visuomenė pripažįsta „Rail Baltica“ projekto svarbą, ypač dėl karinio mobilumo ir nacionalinio saugumo. 72 proc. respondentų Lietuvoje, 60 proc. Latvijoje ir 52 proc. Estijoje mano, kad karinis mobilumas yra svarbiausia priežastis statyti europinę greitojo geležinkelio vėžę, jungiančią tris Baltijos valstybes su Lenki-

ja ir platesniu Europos Sąjungos (ES) geležinkelių transporto tinklu.

„Norstat“ duomenimis, 68 proc. Baltijos šalių gyventojų „Rail Baltica“ vertino kaip reikšmingą žingsnį ES integracijos link, prilygstantį euro įvedimui. Projekto strateginė reikšmė ryški visame regione – iš viso 67 proc. respondentų sutiko, kad „Rail Baltica“ būtina NATO operacijoms.

Ši nuomonė bene vieninga Lietuvoje (78 proc.), o Latvijoje ir Estijoje palaikymo lygis panašus – atitinkamai 62 proc. ir 60 proc.

Latvijoje didžiausias palaikymas nustatytas tarp 18–24 metų jaunimo (83 proc.). Su teiginiu, kad „Rail Baltica“ stiprins saugumą sutiko 74 proc. moterų ir 69 proc. vyrų.

Lietuvoje palaikymas dar stipresnis – 89 proc. apklaustų moterų ir 85 proc. vyrų išreiškė palaikymą, ypač 25–35 metų amžiaus grupėje (91 proc.). Estijoje su teiginiu sutiko 73 proc. moterų ir 69 proc. vyrų, daugiausia – 18–24 metų jaunimas (83 proc.).

„Rail Baltica“ projektas pradėtas kaip tvarumo iniciatyva, pirmiausia orientuotas į keleivių ir krovininių judėjimą, tačiau Rusijos invazija į Ukrainą pakeitė jo reikšmę. Dabar tai – būdas parodyti ES solidarumą su labiausiai į rytus nutolusiomis šalimis narėmis ir padėti nukreipti krovininius regione, kur prekybos maršrutai buvo iškreipti. Kaip modernus greitis geležinkelio ryšys su

Europa „Rail Baltica“ gerokai pagerins mūsų galimybes greitai perkelti karinius dalinius ir įrangą, jei to prireiks,“ – sakė „RB Rail AS“ valdybos narė Kitija Gruškevica.

„Pastaraisiais metais stebėjome besikeičiantį požiūrį į projektą. Anksčiau daugiausia dėmesio skyrė transporto jungčių su Europos šalimis, pavyzdžiui, Lenkija ir Vokietija, naudai, greitai susisiekimui, naujoms darbo vietoms, dabar geležinkelių infrastruktūra pripažįstama kaip strateginė būtinybė. Ypač norėčiau pabrėžti intermodalumo svarbą – kuo stipresnė ir įvairesnė yra mūsų transporto infrastruktūra, tuo atsparesni esame“, – kalbėjo „LTG Infra“ generalinis direktorius Vytytis Žalimas.

Pagrindinis visuomenės rūpestis – politinė atskaitomybė. 67 proc. respondentų projekto vėlavimą siejo su politikais ir lėtu sprendimų priėmimu.

„Rail Baltica“ viešosios nuomonės ir informuotumo tyrimas buvo atliktas bendradarbiaujant su tyrimų agentūra „Norstat“.

Agentūra apklausė 1007 respondentus Lietuvoje, 1006 respondentus Latvijoje ir 1008 respondentus Estijoje, kurių amžius – nuo 18 iki 75 metų.

Anksčiau sociologinių tyrimų bendrovė „Spinter Research“ atliko visuomenės nuomonės tyrimą Lietuvoje, kuriame 79 proc. apklaustųjų pritarė dėl projekto reikalingumo mūsų šaliai.

„Rail Baltica“ – strateginis LTG grupės ir Europos Sąjungos bei didžiausias geležinkelių infrastruktūros projektas Baltijos šalių istorijoje, kurį įgyvendinant bus nutiestas elektrifikuotas europinio standarto geležinkelis, sujungiantis Lietuvą, Latviją ir Estiją su Vidurio bei Vakarų Europa, užtikrinsiantis regiono integraciją, civilinį ir karinį mobilumą. Bendras „Rail Baltica“ geležinkelio linijos ilgis Baltijos šalyse sieks 870 km: Lietuvoje – 392 km, Latvijoje – 265 km, Estijoje – 213 km.

Už šį turinį atsakingas tik autorius. Europos Sąjunga neatsako už galimą jame pateiktos informacijos naudojimą.

EUROPOS AKTUALIJOS

Europos piliečiai stipriai palaiko mokslą ir technologijas, rodo nauja Eurobarometro apklausa

Naujausia Eurobarometro apklausa apie „Europos piliečių žinias ir požiūrį į mokslą bei technologijas“, paskelbta šiandien, parodė, kad daugiau nei 8 iš 10 piliečių (83 proc.) mano, jog bendra mokslo ir technologijų įtaka yra teigiama. Du trečdaliai respondentų (67 proc.) taip pat sutinka, kad mokslas ir technologijos daro mūsų gyvenimą lengvesnį, sveikesnį ir patogesnį.

Respondentai dažniausiai mano, kad atsinaujinančios energijos šaltiniai (87 proc.), informacinės ir ryšių technologijos (79 proc.) bei vakcinos ir kovos su užkrečiamosiomis ligomis priemonės (77 proc.) per ateinančius 20 metų turės teigiamą poveikį mūsų gyvenimo būdui.

Apklausa rodo, kad dauguma europiečių nori daugiau sužinoti apie mokslinius pasiekimus (58 proc.). Tačiau viešąjį susidomėjimą mokslu ir technologijomis riboja tam tikri veiksniai: laiko stoka (40 proc.), susidomėjimo trūkumas (37 proc.) ir nepakankamos žinios mokslo bei technologijų srityje (36 proc.).

Apklausa taip pat analizavo platesnius pasitikėjimo mokslu ir lygybės klausimus. Rezultatai rodo, kad 77 proc. respondentų sutinka, jog kuriant naujus sprendimus ir produktus mokslas bei technologijos turėtų atsižvelgti į visų visuomenės grupių poreikius, o 72 proc. mano, kad vyriausybė turėtų prisiimti atsakomybę už tai, kad naujosios technologijos būtų naudingos visiems. Tuo pačiu metu dauguma piliečių išreiškė tam tikrą susirūpinimą dėl mokslinių taikymų galimybes kelti grėsmę žmogaus teisėms (58 proc.), o beveik du trečdaliai (64 proc.) taip pat mano, kad mokslas ir technologijos galėtų padėti gerinti aplinką bei kovoti su klimato kaita, tačiau dažniausiai jos padeda įmonėms uždirbti daugiau pelno.

Kalbant apie mokslinių rezultatų viešinimą ir bendravimą su visuomene, aštuoni iš dešimties (80 proc.) sutinka, kad iš viešųjų lėšų finansuotų tyrimų rezultatai turėtų būti skelbiami nemokamai internete, o daugiau nei šeši iš dešimties (63 proc.) pritaria teiginiui, kad „ne mokslininkų įtraukimas į mokslinių tyrimus ir technologijų plėtrą užtikrina, jog mokslas ir technologijos atitiktų visuomenės poreikius, vertybes ir lūkesčius“.

Šių metų apklausoje buvo nagrinėjamas ir dirbtinio intelekto (DI) naudojimas moksliniams tyrimams, atskleidžiant nevienodus piliečių požiūrius. Siek tiek daugiau nei trečdalis respondentų (38 proc.) teigia pasitikintis moksliniais tyrimais ir atradimais, kurie buvo sukurti naudojant DI, tuo tarpu ketvirtadalis (25 proc.) tokiais tyrimais nepasitikia. Tačiau pusė ES piliečių (50 proc.) sutinka, kad DI, naudojamas moksliniuose tyrimuose, padeda spartinti mokslo atradimus, kurie gali lemti svarbius sprendimus kovojant su klimato kaita ir sunkiomis ligomis.

Atsižvelgdama į piliečių susidomėjimą ir siekdama didinti visuomenės informuotumą apie ES paramą mokslui, tyrimams ir inovacijoms, ES 2025 m. pirmąjį pusmetį pradės informacinę kampaniją. Joje bus pristatyti ES remiami mokslinių tyrimų ir inovacijų projektai bei jų vaidmuo gerinant žmonių gyvenimą.

Kontekstas

„Europos horizontas“ – ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programa (2021–2027 m.) – skatina

mokslo ir visuomenės sąveiką, įtraukiant piliečius ir pilietinę visuomenę į mokslinius tyrimus ir inovacijų kūrimą.

Visuomenės įtraukimas į mokslinius tyrimus ir inovacijas yra prioritetinga bendrų veiksmų sritis pagal Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakta, o piliečių ir suinteresuotųjų šalių dalyvavimas yra pagrindinė Europos mokslinių tyrimų erdvės politikos darbotvarkės dalis, skirta stiprinti visuomenės pasitikėjimą mokslu ir didinti jo poveikį visuomenei.

Europos Komisija siūlo muitus likusiems žemės ūkio produktams ir trąšoms iš Rusijos bei Baltarusijos

Europos Komisija priėmė pasiūlymą nustatyti muitus tam tikriems žemės ūkio produktams iš Rusijos ir Baltarusijos, taip pat azoto pagrindu gaminamoms trąšoms.

Nauji muitai bus taikomi žemės ūkio produktams, kurie 2023 m. sudarė 15 proc. visų žemės ūkio importo iš Rusijos ir kuriems iki šiol nebuvo taikomi padidinti tarifai. Jei pasiūlymą patvirtins Europos Parlamentas ir Taryba, visiems žemės ūkio produktams iš Rusijos bus taikomi ES muitai.

Pasiūlymo tikslas – sumažinti priklausomybę nuo Rusijos ir Baltarusijos importo. Ypač trąšų importas daro ES pažeidžiamą galimoms Rusijos spaudimo priemonėms, keliančioms riziką ES maisto saugumui.

Be to, nauji muitai skatins vietinę gamybą ir palaikys ES trąšų pramonę, kuri nukentėjo per energetikos krizę. Tai taip pat leis diversifikuoti tiekimo šaltinius iš trečiųjų šalių, užtikrinant stabilų trąšų tiekimą ir jų prieinamumą ES ūkininkams už prieinamą kainą. Pasiūlyme numatytos papildomos priemonės, jei ES ūkininkai patirtų didelį trąšų kainų augimą.

Tikimasi, kad muitai neigiamai paveiks Rusijos eksporto pajamas, taip mažindami jos galimybes finansuoti agresijos karą prieš Ukrainą.

Rusijos žemės ūkio ir trąšų eksportas į trečiąsias šalis nebus paveiktas

Visų žemės ūkio produktų ir trąšų tranzitas iš Rusijos ir Baltarusijos į trečiąsias šalis nebus paveiktas šiomis priemonėmis, laikantis ES įsipareigojimų skatinti pasaulinį maisto saugumą, ypač besivystančiose šalyse. Tai reiškia, kad Rusijos žemės ūkio produktų pirkimas ir pardavimas išliks nepakitęs, kaip ir jų saugojimas ES muitinėse, transportavimas ES laivais ar draudimo bei finansavimo paslaugų teikimas.

Tolimesni žingsniai

Europos Komisijos pasiūlymą dabar svarstys Europos Parlamentas ir Taryba, pasitelkdamos kvalifikuotos daugumos balsavimo mechanizmą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnį, kuris reglamentuoja bendrąją prekybos politiką.

Daugiau nei 1 mlrd. EUR iš Europos gynybos fondo naujos kartos gynybos technologijoms ir inovacijoms vystyti

Šiandien Europos Komisija patvirtino penktąją metinę darbo programą pagal Europos gynybos fondą (EGF), kuri skiria daugiau nei 1 mlrd. EUR gynybos bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir plėtros projektams.

2025 m. EGF darbo programa numato papildomą reikšmingą finansavimą kritinėms gynybos technologijoms ir pajėgumams plėtoti. Kiekvienai pagrindinei sričiai, įskaitant sausumos kovą, kos-

mosą, oro ir jūrų kovą, energetinį atsparumą bei aplinkosaugos perėjimą, skiriama apie 100 mln. EUR.

Europos bendradarbiavimo gynybos mokslinių tyrimų ir plėtros projektų rėmimas

EGF25 darbo programa remia esmines gynybos technologijas ir pajėgumus, reikalingus pagal ES valstybių narių suderintus prioritetus ir toliau plėtojamus Strateginiame kompase. Ji apima 9 konkurencingus kvietimus teikti paraiškas 31 temai. Tarp jų yra 15 temų, skirtų moksliniams tyrimams, 15 – plėtros veiksmams ir viena tema – EGF Nacionalinių kontaktinių punktų tinklo rėmimui.

Iš viso 14 kvietimų temų palaiko Europos strateginių technologijų platformos (STEP) tikslus skaitmeninių technologijų, giluminių technologijų inovacijų, švartų ir išteklius tausančių technologijų bei biotechnologijų srityse. Tinkami projektai gaus STEP kokybės ženklą. Be to, 2 specialios dotacijos sustiprins Gynybos medicininių atsakomųjų priemonių aljansą.

Daugiau nei 100 mln. EUR biudžetas skiriamas būsimiems išsukiamais sausumos kovos, kosmoso, oro kovos, energetinio atsparumo ir aplinkosaugos pereinimo srityse. Be to, daugiau nei 40 mln. EUR ES finansavimas nukreipiamas į kibernetinę gynybą, jūrų kovą, povandeninį karą, simuliaciją ir mokymus, pažangius pasyvius bei aktyvius jutiklius.

Kvietimai teikti paraiškas padės sukurti įvairias galimybes, susijusias su autonominiu sužeistųjų rūšiavimu ir evakuacija, daugiavandene informacijos paskirstymo sistema, žmogaus ir DI dialogu, mikroschemomis gynybos taikymams, kareivio sistemomis ir didelio gylio technologijomis.

4 proc. 2025 m. EGF biudžeto skiriama kvietimui dėl perversminių technologijų. Be to, apie 6 proc. skirta dviem neteminiam kvietimams dėl inovatyvių ir būsimų gynybos sprendimų, skatinant MVĮ dalyvavimą mokslinių tyrimų ir plėtros veikloje.

Paraiškų teikimo procesas prasidės 2025 m. vasario viduryje, o galutinis pateikimo terminas numatytas 2025 m. spalio 16 d.

Europos gynybos technologijų inovacijų rėmimas

EGF 2025 darbo programa tęsia gynybos inovacijų skatinimą per ES gynybos inovacijų schemą (EUDIS). Ji teikia dotacijas ir paslaugas startuoliams, augančioms įmonėms, MVĮ, mokslinių tyrimų organizacijoms, akceleratoriams ir kitiems netradiciniams dalyviams, padėdama jiems įveikti gynybos rinkos įėjimo barjerus, komercializuoti idėjas ir prisidėti prie ES saugumo bei gynybos.

Darbo programa apima technologinius išsukius dirbtinio intelekto srityje ir mokslinių tyrimų bei plėtros kvietimus, skatinančius civilinės ir gynybos inovacijų sinergiją, orientuojantis į kosmosą, energetinį atsparumą, sausumos kovą ir kibernetinę gynybą. Pirmą kartą Ukrainos subjektai galės gauti paramą akceleravimui kaip trečiosios šalies dalyviai.

Be R&D dotacijų, 2025 m. EGF finansuos inovacijų paramos veiklas, įskaitant antrąjį EUDIS gynybos hakatoną, kuris vyks 2025 m. gegužės 9–11 d. aštuoniuose ES vietose. Jo tikslas – sukurti inovatyvius aparatinės ir programinės įrangos sprendimus, pritaikytus skubiems Ukrainos mušio lauko poreikiams ir panašioms operacinėms aplinkoms.

Europos Komisijos spaudos centras

Kalbų mokymasis – būdas praturtinti save

Ar prisimenate atostogas užsienyje? Tikriausiai susipažinote su naujais draugais – bendraminčiais, su kuriais vakarais kalbėjotės miesto aikštėje esančiame bare. Kalbų mokymasis gali vykti pačiais netikėčiausiais būdais. Šiame straipsnyje nagrinėsime asmenines patirtis ir praktines technikas, padedančias įvaldyti užsienio kalbas. Be to, pažvelgsime į politinį kontekstą, kuriame egzistuoja kalbos.

Europos institucijos pripažįsta daugiakalbystę kaip vertybę, kurią reikia puoselėti ir skatinti. Iš tiesų, ES siekia propaguoti tiek daugiakalbystę (reiškinį, kai bendruomenėje kartu egzistuoja kelių kalbos), tiek pliuringvizmą (gebėjimą laisvai kalbėti daugiau nei viena kalba).

Tai nėra netikėta, atsižvelgiant į turtingą kultūrinę įvairovę, kurią atspindi Europos Sąjunga. ES turi 24 oficialias kalbas ir daugiau nei 60 regioninių bei mažumų kalbų, kurios yra būdingos tam tikroms vietovėms. Be to, imigrantų iš ne ES šalių bendruomenės dar labiau praturtina kalbinę įvairovę. Siekdama skatinti ir išsaugoti šią įvairovę, ES taiko įvairias politikos priemones. Pavyzdžiui, „Erasmus+“ programa, kurios biudžetas 2021–2027 m. laikotarpiui siekia 26,2 mlrd. eurų, skatina studentus mokytis užsienyje, taip padėdant jiems išmokyti naujų kalbų ir pažinti kitų šalių kultūras. Be to, ES remia skaitmeninių kalbų mokymosi įrankių kūrimą. Vienas iš populiariausių ir sėkmingiausių įrankių – „Online Language Support“ (OLS), prieinamas per ES akademijos portalą. Teisiniu požiūriu svarbus ir Europos regioninių ar mažumų kalbų chartijos susitarimas, kuriame numatytos įvairios kalbų apsaugos priemonės. Visa tai rodo, kad užsienio kalbos yra raktas, atveriantis duris į naujas šalis, kultūras ir žmones.

Asmeninės istorijos apie kalbų mokymąsi

Roberto ir Lærke istorija
Lærke ir Roberto – gydytojų pora, dabar jau išėjusi į pensiją, kuri dėl darbo keliavo iš Afrikos į Aziją. „Turime nepamiršti, – pradeda pasakoti Roberto, – kad vietiniai yra pagrindiniai veikėjai. Gebėjimas su jais bendrauti ne kaip svetimiems atvykėliams, o kaip pagarbiems svečiams, visada buvo mūsų prioritetas.“

Roberto, kilęs iš Grisono (Šveicarija), pirmą svarbų darbą gavo Nairobyje, Kenijoje, kur vadovavo dideliame farmacijos koncernui. Lærke, iš Danijos, užėmė reikšmingas pareigas kaimyninėje Tanzanijoje. „Būdama gydytoja, turiu užmegzti ryšį su pacientais, o tai neįmanoma, jei nekalbu jų kalba.“

Roberto, kilęs iš Grisono (Šveicarija), pirmą svarbų darbą gavo Nairobyje, Kenijoje, kur vadovavo dideliame farmacijos koncernui. Lærke, iš Danijos, užėmė reikšmingas pareigas kaimyninėje Tanzanijoje. „Būdama gydytoja, turiu užmegzti ryšį su pacientais, o tai neįmanoma, jei nekalbu jų kalba.“

Tapkite pokyčių varikliu: jaunuoju energetikos ambasadoriumi

Ar esate 18–35 metų ir pasiryžę skatinti Europos konkurencingą, švartų ir teisingą energetikos pertvarką? Jei taip, kandidatuokite iki kovo 1 d. ir tapkite jaunuoju energetikos ambasadoriumi!

Jaunųjų energetikos ambasadorių (YEA) programa – tai unikali galimybė prisijungti prie dinamiškos jaunų, motyvuotų žmonių grupės vieneriems metams, siekiant tvarios ir klimatui neutralios ateities.

Programos dalyviai turės galimybę prisidėti prie ES politikos formavimo energetikos srityje, bendradarbiauti su politikos ekspertais, gilinti žinias apie energetikos klausimus ir skleisti politikos žinias savo bendruomenėse. Be to, Jaunieji ener-

Likimo vingis lėmė, kad Lærke ir Roberto susipažino būtent Afrikoje, ten užsimezgė jų santykiai. Vėliau jie išvyko į Mozambiką, Pakistaną, Iraną, Afganistaną, Japoniją... Kiekvienoje šalyje jie išmokdavo bent pagrindinius vietinės kalbos žodžius. Šiandien jie gyvena Šiaurės Europoje ir net pensijoje toliau naudoja vieną iš įgytų kalbų: „Jei norime pasakyti ką nors konfidencialaus, vis dar kalbame suahili kalba“, – su šypsena pasakoja jie.

Kalbų mokymosi privalumai ir iššūkiai

2023 m. spalį atlikta Eurobarometro apklausa atskleidė įdomių įžvalgų apie europiečių santykį su kalbomis. Trys iš penkių europiečių gali susikalbėti bent viena užsienio kalba. Tačiau net 59 % europiečių negali palaikyti pokalbio jokia kita kalba, išskyrus gimtąją.

Apklausa taip pat parodė, kad anglų kalba išlieka dominuojanti: 47 proc. apklaustųjų ją įvardijo kaip pagrindinę užsienio kalbą, po jos rikiuojasi prancūzų (11 proc.), vokiečių (10 proc.), ispanų (7 proc.), italų (3 proc.) ir rusų (3 proc.) kalbos.

Pagrindiniai kalbų mokymosi privalumai:

- Galimybė dirbti užsienyje (51 proc.);
- Geresnis kitų kultūrų supratimas (45 proc.);
- Lengvesnės kelionės (42 proc.);
- Galimybė naudotis kalbomis internete (25 proc.).

Tačiau yra ir iššūkių. Daugelis respondentų nurodė, kad kalbų mokymuisi trūksta laiko (28 proc.), galimybių praktikuotis su gimtą kalbiais (17 proc.) arba kad mokymasis yra per brangus (20 proc.).

Todėl ES pastangos skatinti kalbų mokymąsi ir išlaikyti kalbinę įvairovę turi būti tęsiamos. Kalbos yra neatsiejama Europos kultūros paveldo dalis, o kiekviena jų – tai unikalus istorijos, žinių ir tradicijų lobynas.

Kaip kadaise sakė poliglotas žurnalistas Pablo Trincia: „Išeikite iš savo šalies, keliaukite ir kalbėkite vietinėmis kalbomis. Nebijokite klysti – žmonės vertina jūsų pastangas!“

Daugiau informacijos https://youth.europa.eu/news/learning-languages-way-enrich-yourself_en

getikos ambasadoriai aktyviai dalyvaus diskusijose Europos darniosios energetikos savaitėje (EUSEW), kuri vyks 2025 m. birželio 10–12 d.

Jūsų unikalus požiūris ir patirtis prisidės prie inovatyvių idėjų skatinimo, padės mesti iššūkį nusistovėjusioms nuostatomis ir formuoti bendrą Europos švartos energijos ateities viziją.

Jei ši galimybė jus sudomino, peržiūrėkite paraiškos kriterijus ir kandidatuokite jau dabar!

Paraiškų priėmimas vyksta iki 2025 m. kovo 1 d. Atrankos rezultatai bus paskelbti 2025 m. balandį.

Daugiau informacijos https://youth.europa.eu/news/drive-transition-become-young-energy-ambassador_en

Slovėnijos technologija tobulina protonų terapiją vėžio gydymui

Slovėnijos mokslininkai ir inžinieriai pristatė naują technologiją, kuri reikšmingai pagerina protonų terapijos efektyvumą gydant vėžį. Ši pažangi sistema ne tik padeda sumažinti gydymo trukmę, bet ir tiksliau nukreipia spindulius į piktybinius navikus, užtikrindama didesnę terapijos veiksmingumą bei sumažindama šalutinį poveikį pacientams. Be to, naujoji technologija suteikia gydytojams daugiau galimybių individualizuoti gydymo procesą, atsižvelgiant į kiekvieno paciento specifinius poreikius.

Protonų terapijos svarba onkologijoje

Protonų terapija – tai pažangi radioterapijos forma, kuri naudoja įkrautas daleles (protonus), kad tiksliai sunaikintų vėžines ląsteles. Skirtingai nuo tradicinės rentgeno terapijos, protonų terapija leidžia preciziškai reguliuoti spinduliuotės dozę, taip sumažinant žalą sveikiems audiniams ir sumažinant ilgalaikį šalutinį poveikį.

Šis metodas yra itin naudingas gydant navikus jautriose kūno vietose, tokiose kaip smegenys, akys ar vaikų organizmai. Protonų terapija taip pat naudojama gydant pasikartojančius ar radiacijai atsparius auglius, kurie nereaguoja į standartinius gydymo metodus. Dėl šių privalumų ji tampa viena iš inovatyviausių ir perspektyviausių onkologijos gydymo formų.

Slovėnijos inovacija – proveržis vėžio gydymo technologijose

Slovėnijos tyrėjai sukūrė pažangų valdymo algoritmą ir naujos kartos protonų pagreičio sistemą, kuri ne tik užtikrina didesnę gydymo tikslumą, bet ir sumažina energijos sąnaudas bei optimizuoja radiacijos dozių paskirstymą, taip dar labiau pagerindama

pacientų saugumą:

- Tiksliau fokusuoti spinduliuotę, siekiant maksimaliai sunaikinti vėžines ląsteles, sumažinti sveikų audinių pažeidimą ir optimizuoti terapijos poveikį;

- Sutrumpinti gydymo laiką, optimizuojant spindulių sklaidimą, didinant terapijos efektyvumą ir mažinant procedūros trukmę, taip sumažinant paciento diskomfortą;

- Efektyviau kontroliuoti dozes, siekiant sumažinti nepageidaujamus šalutinius poveikius, optimizuoti spinduliuotės intensyvumą ir užtikrinti geresnę pacientų gyvenimo kokybę bei gydymo rezultatų prognozuojamumą.

Šis projektas apjungė tris Slovėnijos bendroves – COSYLAB d.d., EMSISO d.o.o. ir iSYSTEM Labs d.o.o., kurios turi stiprią patirtį dalelių greitintuvų technologijų kūrime. Bendradarbiavimas leido sukurti universalų pažangų valdymo sistemų sprendimą, pritaikytą protonų terapijai, ir užtikrinti didesnę šios technologijos prieinamumą tarptautinėse medicinos rinkose.

Naujos kartos valdymo sistema

Protonų terapijos metu naudojamas pagreičio mechanizmas

ir spindulio krypties reguliavimo įrangą, kuriuos dabar valdo ir sinchronizuoja ši pažangi sistema. Tai užtikrina aukštą patikimumą, tikslumą ir nuoseklumą, leidžiant greitai prisitaikyti prie skirtingų veikimo režimų ir optimizuoti terapijos efektyvumą realiuoju laiku.

Ekonomiškai efektyvus sprendimas

Vėžys yra viena dažniausių mirties priežasčių Slovėnijoje ir visame pasaulyje. Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, 2008 m. buvo diagnozuota 12,7 mln. vėžio atvejų, iš kurių 7,6 mln. baigėsi mirtimi. Naujosios technologijos, tokios kaip protonų terapija, tampa vis svarbesnės kovojant su šia liga. Šis metodas yra efektyvus, nes protonai išlaisvina didžiąją dalį savo energijos tiksliai naviko vietoje, mažiau pažeidžiant aplinkinius sveikus audinius ir sumažinant gydymo šalutinį poveikį.

Vienas didžiausių protonų terapijos rinkos iššūkių buvo sukurti ekonomiškai efektyvų ir plačiai prieinamą sprendimą pacientams. Naujoji valdymo sistema leidžia ne tik sumažinti gydymo kaštus, bet ir optimizuoti technologijos naudojimą, užtikrinant jos pritaikomumą įvairiose medicinos įstaigose.

- Didinti terapijos prieinamumą visame pasaulyje, ypač mažiau išsivysčiusiose šalyse;

- Mažinti technologijos kaštus, optimizuojant gamybos procesus ir

Asociatyvi iliustracija

mažinant eksploatacines išlaidas;

- Integruoti ją su įvairių gamintojų komponentais, siekiant užtikrinti maksimalią sąveiką, didesnę pritaikomumą ir platesnes taikymo galimybes medicinos įstaigose visame pasaulyje.

Konkurencinis pranašumas

Atnaujinta protonų terapijos valdymo sistema pasižymi išskirtiniu greičiu, preciziškumu, patikimumu ir veikimo saugumu. Šios savybės ne tik suteikia sistemai konkurencinį pranašumą rinkoje, bet ir pagerina gydymo efektyvumą, leisdamas dar tiksliau ir saugiau taikyti terapiją pacientams.

Investicijos ir Europos Sąjungos parama

Projekto APTACS bendra investicija siekė 1 288 363 EUR, iš kurių 382 141 EUR buvo finan-

suojama iš Europos regioninės plėtros fondo per Europos Sąjungos 2014–2020 m. sanglaudos politikos įgyvendinimo programą. Šis finansavimas leido ne tik sėkmingai užbaigti tyrimus ir plėtrą, bet ir užtikrinti technologijos pritaikymą praktikoje. Projektas įgyvendintas pagal mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimo prioritetą, prisidedant prie Europos tikslų pažangių medicinos technologijų srityje.

Šis technologinis proveržis atveria naujas galimybes vėžio gydyme, suteikdamas pacientams ne tik efektyvesnę ir prieinamesnę gydymą, bet ir padidindamas gydymo tikslumą, sumažindamas ilgalaikį šalutinį poveikį bei suteikdamas gydytojams galimybę dar labiau individualizuoti gydymo strategijas.

„Europos Pulso“ informacija

Slovėnijos EDEN laimėtojai - Podčetrtek, žavinga ir įvairiapusiška vietovė

Podčetrtek – tai žavus ir įvairiapusis regionas. SPA centras „Olivia Thermal“ jau seniai suvokė, kad jie yra pagrindinis šios vietovės atostogų pasiūlos ir sveikatingumo filosofijos variklis. Bendradarbiavimo, tinklaveikos ir tvarumo dėka ši vietovė išsiplėtė, įtraukdama ir kaimynines savivaldybes, taip parodydama, kad turizmas neturi sienų. Podčetrtek yra idealus pasirinkimas tiems, kurie mėgsta terminius vandenis, gamtos ir kultūros objektus bei sveikatingumo poilsį.

By Janezdrilc - Own work, CC0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=50105233>

Kuo Podčetrtek ypatingas?

Apimantis tris savivaldybes, šis regionas siūlo unikalią patirtį nepaliesotoje Kozjansko ir Obsotelje biosferos rezervato (MAB) gamtoje, kuri neabejotinai prisidės prie jūsų gerovės. Podčetrtek skatina tvarią ir aplinką tausojančią žemdirbystę, todėl čia tiekiamas maistas yra aukščiausios kokybės ir puikiai papildo kurorto mitybos bei detoksikacijos programas.

Sveikatos ir gerovės turizmas

Podčetrtek siekia socialiai ir ekologiškai tvariai naudoti kultūrinius bei gamtos išteklius. Vietovės pasiūlymai grindžiami bendra istorija, gamtos ištekliais ir teminėmis kul-

tūros paveldo vertybėmis. „Olivia Thermal“ ir jų išsamios sveikatos bei gerovės programos dar labiau sustiprina šios vietovės, kaip sveikatingumo centro, reputaciją.

D a b a r Podčetrtek yra puiki vieta tiems, kurie ieško aktyvaus ir sveiko poilsio, siekia asmeninio pasitenkinimo ir vidinės ramybės. Čia siūlomi produktai, paslaugos ir veiklos yra tiesiogiai susiję su gamta bei kultūra, įtraukiant vietinius gaminius ir paslaugas. Aukštos kokybės pasiūlymus teikia profesionalai, besiremiantys vietinėmis tradicijomis ir svetingumu.

Ką verta pamatyti?

Didelė vietovės dalis yra didžiausiame Slovėnijos regioniniame parke – Kozjansko regioniniame parke. Šis parkas garsėja savo biologine įvairove, unikaliu kraštovaizdžiu ir pastangomis atkurti senąsias vaismedžių, ypač obelių veisles. Čia galima atrasti retų augalų ir gyvūnų rūšių, o pasivaikščiojimas vienu iš parko takų suteikia galimybę mėgautis ne-

paliesta gamta bei kvapą gniaužiančiais vaizdais.

- Olimje kaimas – aplankykite įspūdingą Minoritų vienuolyną, garsėjantį puošniomis freskomis ir ramia atmosfera, bei vieną seniausių vaistinių Europoje, kur galima susipažinti su žolelių medicinos tradicijomis;

- Vietiniai gamintojai – susipažinkite su vietiniais turizmo paslaugų tiekėjais, siūlančiais aukščiausios kokybės naminius maisto produktus, tradicinę vietinį alų, autentišką vyną ir rankų darbo šokoladą, atspindinčius regiono kulinarines tradicijas;

- Jelenov Greben – unikali vietovė, kur daugiau nei 100 prijaukintų elnių ir stirnų laisvai klajoja po teritoriją. Lankytojai gali mėgautis gamtos ramybe, stebėti šiuos gyvūnus iš arti ir net juos pamaitinti, patirdami nepakartojamą ryšį su laukine gamta;

- Podsreda pilis – viena geriausiai išsilaikiusių viduramžių pilių Slovėnijoje, kurioje vyksta įvairūs kultūriniai, istoriniai ir muzikiniai renginiai. Ši tvirtovė, turinti gilią istorinę šaknis, taip pat siūlo lankytojams interaktyvias parodas ir galimybę susipažinti su vietos paveldu;

- Rudnica kalno apžvalgos bokštas – 40 m bokštas ant 622 m aukščio kalvos, nuo kurios atsiveria kvapą gniaužiantys panoraminiai vaizdai į aplinkines apylinkes, miškus ir kalnus. Tai puiki vieta gamtos mylėtojams ir fotografijos entuziastams, siekiantiems užfiksuoti nepakartojamus Slovėnijos kraštovaizdžius.

Nuo 2010 m. Kozjansko ir Obsotelje regionai priklauso UNESCO „Žmogus ir biosfera“ programos biosferos rezervatų tinklui, dar labiau pabrėždami jų svarbą gamtos išsaugojimui ir tvariam turizmui.

„Europos Pulso“ informacija

Tradicinis patiekalas iš regiono: Bograč

Bograč – tai aromatingas ir sotus troškiny, panašus į vengrišką guliašą, tačiau pritaikytas Slovėnijos kulinarinėms tradicijoms. Jis gaminamas iš kelių rūšių mėsos (dažniausiai jautienos, kiaulienos ir elnienos), bulvių, paprikų, pomidorų ir įvairių prieskonių. Šis troškiny lėtai verdamas ant atviros ugnies, todėl įgauna ypatingą skonį.

Receptas:

Ingredientai:

- 500 g jautienos
- 300 g kiaulienos
- 200 g elnienos (nebūtina, galima keisti kita mėsa)
- 2 didelės svogūnų galvos
- 3 česnako skilteles
- 2 paprikos
- 3 bulvės
- 400 g pomidorų (arba konservuotų pomidorų)

Gaminimo eiga:

1. Keptuvėje įkaitinkite aliejų ir kepkite smulkintą svogūną ir česnaką, kol suminkštės.
2. Sudėkite supjaustytą mėsą ir kepkite, kol ji apskrus.
3. Įpilkite raudonojo vyno ir leiskite jam šiek tiek išgaruoti.
4. Sudėkite paprikas, pomidorus, bulves, prieskonius ir lauro lapą.
5. Užpilkite jautienos sultiniu, uždenkite dangčiu ir virkite ant silpnos ugnies apie 2 valandas, kol mėsa suminkštės.
6. Patiekite karštą su duona arba kitais mėgstamais priedais.

Bograč – tai ne tik tradicinis patiekalas, bet ir bendruomeniškumo simbolis, dažnai gaminamas šventėse ir susibūrimuose gamtoje.

Autor: Petar Milošević

Leidėjas: Linale s.r.o, redaktorė Lineta Žalaitė, www.europospulsas.lt, info@europospulsas.lt, išeina kas savaitę.

Už visą turinį „Europos pulse“ atsakingi tik autoriai ir jų nuomonės nebūtinai atspindi Europos Sąjungos poziciją. Europos Sąjunga negali būti už jas atsakinga.